

آریانا افغانستان آنلاین

مجله، سایت و ادب و سبک پانته

<http://www.arianafghanistan.com>

عنوان مضمون: پیام های تسلیت نسبت وفات استاد محمد اسحاق نگارگر

اسم: محمد نعیم بارز محل سکونت: پاریس تاریخ: 09.12.2021
بیاد نگار گر گرامی :

قطعه شعری از مرحوم استاد محمد اسحاق نگارگر!

بیاد کشتار کابل:

چگونه بر زبان آخر بیارم نام کابل را
به اشک و خون نویسم داستان کابل را

همه دیدانه گان جمعند کو اهل دل تا من
رسانم با دل خویش بدو پیغام کابل را

دگر از (مه جبینانی) که صائب دید یکتن نیست
که بی غم باشد و بخشد صفای بام کابل را

تو گویی شهر شد میراث قصابان قدرت جو
که می شویند با خون چهره گل فام کابل را

فلک بار دگر در دست این نابخردان گویی
ز زهره تیره بختی می کند پر جام کابل را

ز شهد میوه ای او کام شیرین داشتند اما
به نیکی می کنند اینک ادای وام کابل را

نگاه چشم شور زهدان گر این اثر دارد
خدا داند از این آغاز خون انجام کابل را

چرا چرخي نزد در آسمان او همای بخت
مگر گردون ندارد دیده ای آرام کابل را

شب دوشین سرور خواب نیکو داشت اما حیف
به خون تعبیر فرمودند روز احلام کابل را

ندارد گرچه گیتی سر گذشتی غیر اشک و خون
ولی کم دیده کس گرگان خون آشنا م کابل را

نمیدانم چه کس با این همه کین و قساوت کوفت
به سنگ نا مرادی شیشه ای الهام کابل را

درین شهر گل و مل نسترن زار سخن پژمرد
که شیرین می کند از شهد عرفان کام کابل را

از این مشقت ریاست جو گوش چشم سعادت بود
بدین سختی نبود آخر سزا او هام کابل را

گل احساس در باغ دل انسان اگر خشکید
زخاطر می برد این سال ها آلام کابل را

خیال تند پروازم از این خانه بدان خانه
به ماتم می نشیند وای قتل عام کابل را

حیف و دردا که: «نگارگر» سال ها به حسرت دیدار کابل برای همیشه چشم از جهان پوشید.

اسم: عارف عزیزگذرگاه **محل سکونت:** TOURS فرانسه **تاریخ:** 06.12.2021

وفات المناک جناب استاد محمداسحق نگارگر را شنیدم که از نبود آن برایم بی حد ناگوار آمد
غیر از اینکه برایش دعای خیر کنم که خداوند بهشت برین جایش گرداند، دگر حرفی از زبان گویا نیست که در رفتن او سراغ گردد
افتخار دارم که با ایشان معرفت دیدار نداشتم اما از راه مجازی بسیار با هم نزدیک بودیم، و کتاب ازدهای خودی مجروح را که تحلیل نموده
اند این افتخار را به من میدهد که آنرا در نشرات بامیان به چاپ برسانم،
خداوند روحش را شاد گرداند!
رون شان استاد محمد اسحق نگارگر در مقدمه این کتاب چنین مینگارد:
امروز یازدهم ماه فیبروری 2013 میلادی است. بیست و پنج سال پیش یعنی شامگاه یازدهم فیبروری 1988 در شهر پشاور مردی متفکری
را به قتل رسانیدند که گناهی به جز عشق به آزادی نداشت و مردم خود را به خاطر ازدها پرستی معمول پشاور بیدار باش داده بود.
آری او را به خاطر این که ازدهای خودی را نوشته بود هدف قرار دادند و یک جاغور مرمی کلاشیکوف را در سینه دردمندش خالی
نمودند. او رفت اما انکشاف اوضاع و حالت درد انگیز افغانستان و پاکستان هر دو بر نظرات او صحنه گذاشت. من مدتی یادداشت های خود
را وقف بررسی و تحلیل ازدهای خودی، نگارش معروف او می کنم تا ببینیم که او کی بود؟ و چه می گفت و چرا مردی را که غیر از قلم
هیچ سلاح دیگر نداشت، آن چنان ظالمانه کشتند. دشمنان افغانستان در چهره بهاءالدین مجروح در حقیقت یک «سید جمال الدین افغان» دوم را
می دیدند که نخست از کشورش بیرون رانند و بعداً در محیط غربت به شیوه ای بسیار فجیع کشتندش.
اسحق نگارگر.
*** **

انجمن فرهنگ افغانستان، «انتشارات بامیان» با کمال افتخار طباعت این اثر ماندگار را بسر رسانیده و به شما هموطنان عزیز تقدیم میدارد.
البته این اثر به همکاری مادی و معنوی محترم استاد محمد اسحق نگارگر و محترم ولی احمد نوری به طبع رسیده است و خصوصاً کمک
مالی ایشان در تمویل این اثر، به انجمن فرهنگ افغانستان «انتشارات بامیان» امکان آن را میسر ساخت تا بتواند به طبع آن اقدام نماید، که به
هر دو محترمین تشکرات عمیق خود را تقدیم میدارد.

اسم: آریانا-افغانستان **محل سکونت:** امریکا **تاریخ:** 03.12.2021

درگذشت استاد نگارگر

هنوز سوگواران مرگ چکامه سرای نام آور دیار جامی، برات علی فدایی (شیخ الشعرا) سر از گریبان غم بلند نکرده بودند که افول ستاره
تابناک ادبیات، عرفان و سیاست، استاد نگارگر بر ماتم شان افزود.

اگر فدایی با شعر حماسی: روسها از ملک ما بیرون شوید // ورنه غرق رودبار خون شوید

آواز رسای ضد استعمار سرخ گردید، شعر (پرواز شاهین) نگارگر که آنزمان مضطرب باختری تخلص میکرد، سال هاست که شعار ضد
دیکتاتوری داخلی و استعمار خارجی گردیده است:

تو شاهینی قفس بشکن به پرواز آی و مستی کن
که بر آزدگان داغ اسارت سخت ننگین است

استاد محمد اسحاق نگارگر زاده دیار مولانا است. تحصیلات ابتدای خود را در همانجا و تحصیلات عالی خود را در پوهنتون کابل به اكمال
رسانید. با تسلط و فهم عمیق در زبان دری و پشتو از نو آوران مطرح شعر دری دهه ۶۰ - ۷۰ م. گردید.

طبع طبعیانگرش او را بطرف سیاست کشاند و در جمله رهبران جریان دیموکراتیک نوین - که در جامعه بنام "شعله جاوید" شهرت داشت -
گردید.

انتشار اشعار و نوشته های تندش او را برای دو سال روانه قلعه کرنیل در زندان دهمزنگ ساخت. بعد از سال هفتاد میلادی با های و هوی
سیاست سازمانی وداع کرد و در عوض به مولانا، بیدل و عرفان گروید. چند صباحی هم به حیث استاد ادبیات در پوهنتون کابل ایفای وظیفه
نمود. گذشته اختلافات سیاسی اش با رهبران حزب دیموکراتیک خلق باعث زندانی شدن دوباره اش شد. بعد از رهایی از زندان پلچرخ به
پاکستان مهاجرت نمود. سالهای اخیر عمر خود را در انگلستان سپری نمود.

او در سیمینار ها و سخنرانی های متعدد خود راجع به مولانا شناسی، تفسیر و معنی اشعار بیدل و عرفان در اروپا، امریکا و کانادا طرفداران
و مشتاقان زیاد دارد. تسلط و آشنایی اش بر فلسفه شرق و غرب، شاعر با صلاحیت در شعر نیمایی و آشنایی کامل بر متون ادبی قدیمی او را

از دیگران متمایز می سازد و پر کردن جای خالی اش دشوار می نماید.

بالاخره در سن ۸۲ سالگی در شهر برمنگهم انگلستان در جمع قربانیان ویروس کرونا قرار گرفت. روحش شاد و یادش گرامی باد.

انا لله و انا الیه راجعون

اسم: عبدالله صافی **محل سکونت:** هندوستان **تاریخ:** 03.12.2021

ثنا و درود به روان پاک استاد صاحب‌دل و صوفی وارسته محمد اسحاق نگارگر. انجمن قلم‌بستان کشوری از همه لحاظ فقیر ما، چهره دیگری را از دست داد که در هر صورت یک ضایعه جبران ناپذیر فرهنگی بشمار می‌رود. خداوند عز و اجل استاد گرامی ما را رحمت کند و به بازماندگان شان صبر جمیل را اعطا فرماید.

استاد نگارگر نیکو زیست، نیک اندیشید و با افتخار جهان فانی را وداع گفت. افسوس و صد افسوس که آخر کاروان عمر همین است، چنانکه خود گفتند:

هرکه باشی و ز هر جا برسی
آخرین منزل هستی این است

انا لله و انا الیه راجعون
بالاحترام

اسم: احسان الله مایار **محل سکونت:** امریکا **تاریخ:** 03.12.2021

اتحاف دعا به نگارگر

میدانم چرا شنفتن خیر فوت دانشمند گر انقدر محمد اسحق نگارگر مسیب تداعی خاطرات شاگردی صنف یازدهم مکتب نجات و تدریس پروفیسر هنکل گردید. آخرین صنوف مکتب نجات یکی از پربارترین دوران زندگی ما بود. شاگردان آن دوره خوش طالع بودند که حکومت از طریق بانک ملی افغان و شخص رئیس آن دیپلوم انجنیر امیرالدین شنسب، خود یکی از چهره های درخشان افغان که در سال 1923م دیپلوم خود را از یونیورسیتی کالرسروه به دست آورده، پروفیسران و داکتران ورزیده اطریشی را که شش نفر بودند برای مکتب نجات استخدام نموده بود.

پروفیسر هنکل که خود از چهره های برجسته در حلقه معلمین بود، شاگردان صنف یازدهم را در ادبیات پُربار آلمان رهنمائی میکرد که کار ساده ای نبود. لیک طرز تدریس وی شاگردان را در پیچ و خم ادبیات آلمانی با ظرافتی رهنمائی میکرد که شاگردان ساعات وقفه خود را در منزل به مطالعه آثار بزرگان فرهنگ آلمان وقف میکردند.

گویند از بزرگان ادبیات آلمان در تدریس وی جایگاه خاص داشت، وی میگفت که اگر عمر تان را در راه فهم آثار یوهان ولفگنگ فون گوئته صرف کنید شاید قدم اول تان را در یک کوچه آن برداشته باشید. گویند در زندگی خود (28 اگست 1749 – 22 مارچ 1832) ادوار مختلف فرهنگی که اروپا امروزی از آن شکل گرفته پیموده که از جمله دو دور آن را شتورم و درنگ (Sturm und Drang) و (Aufkkaerung) نام برد.

بیشتر در این باره نمی پیچم زیرا هدف این نوشته درود به روان دانشمند فریخته محمد اسحق نگارگر بوده که باور دارم وی نیز مانند گویند ادوار مختلف را در طول زندگی خود پیموده که در دوره مهاجرت خود به پرتو "روشنگری" تا سفر منزل ابدی خود وفا دار بوده است. دوره اول زندگی نگارگر که گویند در قرن 18 آن سیکل را "طوفان و مضیقه" نامیده مربوط به خودش بوده و بنده با آن کاری ندارم.

از دید بنده مروری که در دوره مهاجرت نگارگر می نمایم زیبایی از سرودن اشعارش و تدوین نوشته هایش است که از سرآمدها بوده و جایش خالی خواهد ماند. همچنان رابطه وی را با همسر محترمه شان که اندیوال مینامش، من این اسم زیبا را به همسرم از وی اقتباس نموده ام، و اعضای خانواده اش و باغچه گل و برگش خوش دارم و نیک می پندارم.

در نهایت از بارگاه الهی منزل ابدی نگارگر را جنت فردوس مانند باغچه گلش در جهان زودگذر ما سبز و خُرم التجاء نموده و به بازماندگان عزیزش تسلیت عرض میکنم.

انا لله و انا الیه راجعون

اسم: دوکتور غروال **محل سکونت:** وینا **تاریخ:** 02.12.2021

د ملت په غم کښې په زړه زخمی او ملت ته صادق ستر شخصیت مرحوم محترم اسحق نگارگر ددی فانی د دنیا څخه ولاړ او دده ملت درد صادق اواز خاموشه شو ، خدای پاک ددی سپیڅلی افغان جنت په نصیب کړی او دده محترمی کورنی ته د خدای مهربان څخه صبر اوتسلی ارزو کوم !!!!!

اسم: غ.حضرت **محل سکونت:** سویدن **تاریخ:** 02.12.2021

یاد و خاطره مرحوم اسحق نگارگر مستدام باد.
چقدر گوارا میبود اگر در چمن زار زندگی یکدیگر را سبز می نگاریدیم.

اسم: عبدالقیوم میرزاده **محل سکونت:** هلند **تاریخ:** 01.12.2021

خبر تأثر بار وفات استاد محمد اسحق نگارگر جامعه روشنفکری افغانی را به شدت متألم و متأثر ساخت. نگارگر فقید واقعاً یک دانشمند متبحر، متفکر بزرگ و ستاره درخشان شعر و ادب کشور ما بود. او به سبک خاص معایب و معضلات اجتماعی کشور را با قلم ادب، نظم و عرفان نشانی میکرد و برای رهروان کوره راهی تاریک کشور شمع می افروخت. او به قول خودش همه نقاب ها را نفرین کرده بدور افکنده بود و تا آخرین دم حیات رُک و راست به مردمش نوشت.

استاد فقید نگارگر غنیمت بس بزرگ جامعه ما بود و نبودش ضایعه جبران ناپذیر است. ایکاش ما، ملت ما و بلخصوص رسانه ها و سازمان های نشراتی این توانایی را پیدا کنیم که ستارگان چون نگارگر را در زمان حیات شان مورد قدردانی، مواظبت، حمایت، شکران و سپاس قرار دهیم.

روان استاد فقید را شاد خواهانم، نام و آثار شان جاودانه است. امیدوار هستم مراجع فرهنگی کشور آثار گرانبها و دست نویس های اندرز مآب شان را به شکل مجموعه ها به چاپ برسانند که نسل های کنونی و بعدی کشور از آن فیض ببرند.

اسم: الله محمد **محل سکونت:** المان **تاریخ:** 01.12.2021

ناالله و انالیه راجعون

با شنیدن خبر درگذشت مرحوم استاد محمد اسحق نگارگر زیاد اندوگین شدم و هستم. دوستان در باره شخصیت استاد تذکرات داده اند که بالاتر از آن از خرد بنده هم خارج است.

از بارگاه ایزد متعال برایشان جنت برین را آرزو نموده و به بازمانده گان شان صبر جمیل آرزومندم.

چو خواهی ستایش پس مرگ تو
خرد باید ای نامور برگ تو

فردوسی

اسم: خلیل الله معروفی **محل سکونت:** المان **تاریخ:** 01.12.2021

رحلت یک بزرگمرد در هجرت (نامه تسلیت)

با یکعالم بی باوری خبر درگذشت استاد بزرگوار "محمد اسحاق نگارگر" را در پورتال "افغان جرمن آنلاین" خواندم و گریستم. شخصیتی، که برای اکثریت مطلق نویسندگان افغان حیثیت "استاد" را داشت، خاموشانه و بیکیبارگی رخت سفر بریست و رهسپار کوی جانان گشت. من مع الاسف حضور آن عالیجناب را در نیافته بودم، مگر میتوانم ادعاء کنم، که هر بار از خلال مقالاتشان گویا شرفیاب حضورشان میشده ام. نوشته های گهربیز این استاد ممتاز و عظیم النظیر را با شوق و ولع تمام میخواندم و از آنها لذتها همبیردم. استاد نگارگر مختصر مینوشت اما بسیار جامع؛ و آنقدر جامع و دلچسپ، که خواننده را با خود میبرد به عالمی، که خود میخواست. به یاد ندارم، که در جایی مطلبی از آن بزرگوار را دیده باشم ولی به خواندنش نپرداخته باشم.

"استاد نگارگر" ادیب و شاعر چیره دست بود و به منوال قدیم و جدید شعر میگفت. سبک خاص قلم ایشان و تبحر کاملی، که در القاء و افاده ادبی داشتند، مقالاتشان را حلاوت بیشتری میبخشید، بالخاصه، که مطالب خود را با چاشنی بی از عرفان می اراستند.

استاد نگارگر در طول زندگانی خود چرخش عجیبی را از سر گذشتاند، که کمتر نصیب ابنای روزگار میشود. وی، که در جوانی اعتقاد راسخ به مارکسیزم داشت و از رهبران آتش نفس یک جنبش سیاسی چپ به شمار میرفت، از "مادیت" برید و یکسره به "معنویت" گرائید؛ مرید حضرات خداوندگار بلخ، مولانا جلال الدین رومی و ابوالمعانی عبدالقادر بیدل گشت و آنقدر در بحر بیکران عرفان و تصوّف غوطه ور شد، که خود یک تکه معنویت گشت؛ و نمونه خداجوئی و یکتاپرستی.

مردم المان مُدام میگویند، که "مرگ جزء زندگی ست"، و این چیز دیگری نیست، غیر از «كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ». حالا، که "استاد نگارگر" در میان ما نیست، از درگاه خداوند عالمیان استادعاء دارم، که فردوس برین و جنات نعیم را نصیب آن مرحوم مغفور گرداناد و به فامیل گرامی و بازماندگان محترم ایشان صبر جمیل و اجر جزیل عنایت فرمایاد. قلبم با یقین کامل میگوید، که:

یاد استاد تا جهان است، جاودان است!!!

اسم: دودیال **محل سکونت:** کابل **تاریخ:** 01.12.2021

اناالله وانا الیه راجعون

په ډیره خواشینۍ سره مو خبر ترلاسه کړ چې دافغانستان نامتو لیکوال، ژباړونکی، شاعر او لیکوال؛ ارواښاد استاد نگارگر وفات شو. پرمور یې لوی حق دی. نوموړی د پوهې ډیوه او بی تعصبه ملتپال - وطنپال رواندی و. د ده فرهنگي هڅې دخوان کول لپاره د لارې مشال بولم. له

ژبی او ادب بر علاوه بی فلسفه، تصوف او عرفان کی هم ژوره مطالعه لرله. د ډیرو افغانی خپرونو، مجلو، اخبارونو او ویبپانو لپاره بی لیکنی کړی دی. د ده فرهنگی او ادبی تخلیقات زموږ بډایه شتمنی ده، خاطرات بی نه هیروو. په درناوي.

اسم: Akhtar Yusufi **محل سکونت:** USA **تاریخ:** 01.12.2021

استاد اسحق نگارگر مبارزه وُصوفی راه آزادی حقوق زحمتکشان افغانستان بود. روان پاک استاد معظم اسحاق نگارگر صاحب شاد وخطرات آش جاودان باد.

اسم: عارف عباسی **محل سکونت:** کلنیورنیا **تاریخ:** 01.12.2021

تند باد بی مروت اجل شمع زندگی اهل انجمن عاشقان پاک بازی را خموش کرد، و شخصیت با فضیلت و دانشی را از ما جدا ساخت یعنی مشعل درخشانی در جامعه خموش شد.

محترم اسحق نگارگر داعی اجل را لیک گفت و از معبر دنیای فانی عبور و به سوی دیار ابدیت شتافت و سفر مقررش را با اندوخته های معنوی و خجستگی ها ی اخلاقی آغاز کرد.

به باور ما تسلیم شدگان، هیچ مرگی در هر سن و سالی نا به هنگام نیست ، هر کوچیده این دیار را وقت و زمان معین و مقرر رفتن است .

نگارگر خردمند و دانشمند، در تنگنای تاریک اندیشوی شک و تردید و نا وری با تعقل، تفکر، درایت و جویندگی رمز واقعیت یافت و به وادی روشنایی معرفت رهنمون شد.

انوار معرفت از نگارگر یک متصوف دلباخته ویک فرهنگی معتقد روشن نگر و روشن گر ساخت، فضیلت را در فروتنی یافت، یک فرزند صدیق وطن دوست و یک شخصیت انسان پرور بود، در برابر واقعیت متواضعانه سر تعظیم فرود آورد و ناحق را هرگز حق نه گفت و نه پذیرفت. در افتادگی و زمین گیری ابقای رسالت واقعیت گویی و روشن گری کرد.

نگارگر صاحب گرامی! روح شاد و بوستان موعود رستگاران مکانت خواهم، از بارگاه ایزد لایزال برایت آمرزش طلب دارم. به همسر محترمه شان و جمیع بازماندگان تسلیت و تعزیت گفته صبر جمیل واجر جزیل استدعا دارم.

انا لله و انا الیه راجعون

اسم: دوکتور محمد اکبر یوسفی **محل سکونت:** آلمان **تاریخ:** 01.12.2021

به مناسبت درگذشت این فرزند معروف وطن به بازماندگان خانواده آن مرحوم تسلیت عرض می کنم. ما همه یکی پی دیگر ایشان را تعقیب می کنیم. تأثر منی کهنسال هم از آنجهت زیاد است، که دیگر امید مباحثات انتقادی با ایشان را ندارم. امید است نسل جوان این عنعنه را حفظ کنند. من مرحوم نگارگر را از دوره تحصیل می شناختم. ایشان در دهلز های فاکولته ادبیات و من در پوهنخی علوم قدم می زدیم. یکبار دیگر روح شانرا شاد می خواهم.

با احترام

یوسفی

آلمان

اسم: سلطان جان کلیوال **محل سکونت:** کانادا **تاریخ:** 30.11.2021

انا لله و انا الیه راجعون،

په ډیری خواشني سره می د استاد اسحاق نگارگر د ناخاپی مړینی ډیر تریخ او له درده ډک خبر واوریده. ډیر خواشني او غمکین شوم. الله ج دی کامله بخبښنه ورته وکاندی. استاد نگار گر د افغانستان د فرهنگی کور یوه درنه او پخه سټه وه. مړینه یی ډیره ستره ضایعه ده او په افغان فرهنگی کور کی به یی خای د تل د پاره خالی وی. زه د مرحوم درنی کورنی او ټولو افغان فرهنگیانو ته د زړه صبر او د دی لوی غم د زغم غوښتنه د لوی الله ج څخه کوم.

اسم: محمد داؤد مومند **محل سکونت:** متحده ایالات **تاریخ:** 30.11.2021

وفات المناک استاد نگارگر

امروز مطلع گردیدم که یکی از ستاره های علم و ادب کشور یعنی استاد نگارگر به دیار ابدیت پیوسته اند.

مرحوم نگارگر در دیار هجرت با تمام نشرات خارج کشور همکاری قلمی داشت، استاد نگارگر باری نوشت که یکی از شاگردان اناث انگلیس من در انگلستان برابم گفت که من مثل پدر ترا دوست دارم ولی افسوس که تو مسلمان استی.

استاد نگارگر در افغانستان دارای تفکرات چپی ماو اندیشه بود، ولی در دیار غربت از وطن، به مشی یک صوفی فکر میکرد و مولانا شناس بود.

وفات المناک شان را یک ضایعه بزرگ به جامعه هم وطنان خارج کشور میدانم.

بدین وسیله ماتب تعزیت خود را به باز مندگان مرحومی و تمام ارادتمندان شان به عرض میرسانم.

شمع چون خاموش گردد داغ محفل میشود.